

KİTAP İNCELEMESİ: DEĞİŞİK YÖNLERİYLE YERELLEŞME

Veysel K. Bilgiç (Editör) (2009), *Değişik Yönleriyle Yerelleşme*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, Kamu Yönetimi Dizisi: 16, 440 sayfa, ISBN 978-975-02-0978-9

Arif AKGÜL *

“Değişik Yönleriyle Yerelleşme” başlıklı derleme eserin, editörün önsözde belirttiği gibi: “Yerel yönetimlerle ilgili değişik konuları bir araya getirerek en azından üslup ve tarz açısından bir yeniliği” ortaya koyması yönüyle özgün bir yapıt olduğu söylenebilir. Kitap, farklı temalarda on dokuz makalenin bir araya getirildiği ve yerel yönetimler alanında önemli bir boşluğu dolduran başarılı bir derlemedir. Ayrıca editörün üç ayrı makaleyi kaleme alarak kitaba “yazar” olarak da büyük katkı sağlaması oldukça anlamlıdır.

Günümüzde, ‘yerel’ ve ‘yerelleşme’ kavramları oldukça farklı anlamlarda kullanılabilen, ülkeden ülkeye farklılık gösterebilen, içerdiği anlam ve kapsadığı alan konusunda tartışmaların sıklıkla yapıldığı kavramlardır. Diğer taraftan, ‘decentralization’, ‘localization,’ ‘deconcentration’ ve ‘glocalization’ gibi kavramlar da son yıllarda batı literatüründe tartışılan ve öne çıkan önemli hususlardır. Oldukça karmaşık ve farklı yapı ve disiplinleri içinde barındıran “yerellik” olgusu, üzerinde her zamankinden daha fazla analiz gerektiren oldukça önemli bir konudur.

Kitapta bazı yazarlar (özellikle Al; Çevik; Bilgiç) yerelleşme ve küreselleşme arasındaki ilişkiyi tarihsel süreci de içine alarak ayrıntılı bir şekilde ortaya koyarken, diğer yazarlar yerel yönetimlerin diğer alanlarla (Avrupa Birliği, güvenlik, sosyal hizmet, çevre ve STK gibi) olan ilişkisini inceleyen yazılarla katkı sağlamışlardır. Bu kadar farklı disiplinin yerel yönetimlerle ilişkisini bir çatı altında toplaması yönüyle kitap bir başyapıt olmaya aday görünmektedir.

* Dr., Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi

Kitabın belki de en başarılı yönlerinden birisi, güvenlik ile yerellik kavramlarını farklı açılardan bir araya getiren makalelerin sayıca nispeten fazlalığı ve özgünlüğüdür. Örneğin, Aydın, ‘Güvenlik Hizmetlerinde Yerelleşme’ başlıklı makalesinde, Genel Kurmay Eski Başkanı Yaşar Büyükanıt’ı refere ederek, yeni güvenlik konseptinin farklı ve değişen yönleriyle ele alınması gerektiğini ve son yıllarda yerel aktörlerin güvenlik hizmetinin sunulmasında daha aktif roller aldığını vurgulamaktadır. Özellikle ‘toplum destekli güvenlik’ ile ‘güvenlikte yönetim’ yaklaşımları güvenlik hizmetlerinde yerelleşmenin en belirgin teorik oluşumlarıdır. Ne var ki, Aydın, hali hazırda Türkiye’nin siyasi ve sosyo-ekonomik şartlarından dolayı, güvenliğin gerektiği gibi yerelleşemeyeceğini vurgulayarak yerelleşme ve güvenlik kavramlarını günümüz şartlarında özgün bir değerlendirmesini yapmıştır. Aynı paralellikte, Bilgiç’de Türkiye’deki mevcut siyasi ve ekonomik sorunların kısa vadede yerelleşmeye izin verecek nitelikte olmadığını farklı bir analizle “Türkiye’de Yerelleşme Sorunları” başlıklı makalesinde ifade etmiştir.

Kitaptaki makaleler içinde nicel araştırmaya dayanan tek çalışma yine suç ve güvenlik alanındadır. Polat ve Gül’ün kaleme aldığı Erzincan alan araştırması bu alanda yapılan ilk çalışmalardan olması yönüyle oldukça anlamlıdır. Söz konusu çalışma aynı zamanda kent ve suç konusundaki Fransız ve ABD literatürünü ele alması yönüyle de özgün bir ortak çalışmadır. Güvensizlik kaygısı, suç korkusu ve mağduriyet çerçevesinde elde edilen bulgular ile araştırma yönteminin gerek ulusal gerekse uluslararası nitelikteki diğer çalışmalarla karşılaştırılabilir olması makaleyi başarılı kılmaktadır.

Kitapta, Türkiye’deki kamu yönetiminde yeni düzenlemeler ve reformlar konusuna da yer verilmiştir. Özellikle Bağlı’nın kaleme aldığı “Kalkınma Ajansları,” Bilgiç’in “Türkiye’de Yerelleşme Sorunları” başlıklı yazısı ile Görmez’in “Son Düzenlemeler Işığında Türkiye’de Yerel Siyaset” başlıklı çalışması Türkiye’de son yıllarda tartışılan yeni kamu yönetimi anlayışı ve bu kapsamda ortaya çıkan oluşumları hukuki, tarihsel ve siyasi açılardan yalın bir dille anlatmaktadır.

Özcan ve Mutuş’un kaleme aldığı “Subsidiarite İlkesinin Avrupa Birliği’nde Uygulanması” çalışması haricinde, Avrupa Birliği’nin Türkiye’de yerelleşme çalışmalarına etkisi ile yerel yönetimlerce sürdürülen ulusal ve uluslararası nitelikteki (Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası ve IMF gibi) uygulamalı projelerin katkıları belki de kitabın eksik kalan hususlarındandır. Nitekim TÜBİTAK, DPT ve IPA (Instrument for Pre

Accession Assistance) projeleri kapsamında son yıllarda yerel yönetimlerce hayata geçirilen birçok başarılı proje bulunmaktadır.

Son bölümde yer alan makalelerden özellikle yerel ekonomiler, sivil toplum kuruluşları, sosyal hizmet belediyciliği ve spor başlıklarında ele alınanlar bu alanda yeni sayılabilecek ve özgünlüğü ile dikkati çeken yazılardır. Bu çalışmalar, alandaki literatürü ve hukuki altyapıyı ortaya koyması ve ileride yapılacak uygulamalı araştırmalara yön gösterebilecek olması yönüyle kitaba orijinallik katan önemli makalelerdir.

Her ne kadar makaleler yazarın giriş bölümünde bahsettiği gibi “uluslararası nitelikte olandan ulusala, teorik ve soyut olandan uygulamaya yönelik olana, genelden özele doğru bir biçimde sıralandığı ifade edilse de, böyle bir sıralamanın ve ayırımın net çizgilerle ayrılabilirdiği söylenemez. Nitekim her bir makalenin, teorik, uluslararası ya da pratiğe yönelik hususlarının olduğu, her bir çalışmanın yerel yönetimlerin belli bir yönünü ele aldığı söylenebilir. Bir diğer yaklaşımla, kitaptaki makaleler dört ana başlık altında da toplanabilir: Tarihsel Süreç ve Yerelleşme; Yerelleşme Sorunları ve Politikaları; Güvenlik ve Yerelleşme; Farklı Sektörler ve Yerelleşme.

Teorik çerçevesi oldukça başarılı olan eser, özellikle kamu yönetimi ve yakın disiplinlerde (ceza adalet yönetimi, hukuk, kolluk yönetimi, yerel yönetimler ve kentleşme gibi) lisansüstü eğitim alan öğrenciler için oldukça faydalı bir çalışmadır. Türkiye’de yerelleşme sorunlarını değişik açılardan analiz etmesi; spor, güvenlik ve sosyal hizmet gibi çok farklı disiplinlerle yerelleşme kavramını bir araya getirmesi; yerelleşme politikalarını (imar, çevre, KÖY-DES, stratejik yönetim gibi) tarihsel süreç ve küreselleşmeyi de içine alacak şekilde özgün makalelerle süslemesi bu eseri başarılı kılmaktadır. Bu yönüyle kitabın disiplinler arası çalışma örnekleriyle yerelleşme olgusunu analiz ettiği ve kamu ve yerel yönetim disiplinine yeni bir bakış açısı getirdiği söylenebilir.

